

ביצד הרגל פרק שני בבא קמא

י"א.

עין משפט
נר מצוה

יח א מ"י פ"ב מהל' מקי
ממון הל' ט י וע'
בהשגות ובמ"מ סמך עשין
סו טו"ש"מ ח"מ ט"י ש'
ספ"ק ט:
י"ב ב ד מ"י פ"ב מהל'
מקי ממון הלכה ו סמך
עשין סו טו"ש"מ ח"מ סמך
ש' ספ"ק ז:
כ ה מ"י ש' הל' ה עשין
בהשגות ובמ"מ טו"ש"ע
ש' ספ"ק ג:
כא ו מ"י ש' הלכה ד
טו"ש"ע ש' ספ"ק ד:

רבינו חננאל (המשך)
ביעוט, חציו שלחצי
שהיה רביע שלוקח ויש
שני לצורות, וכל דין
משונה לשלם חצי מה
משולם כדרכו, או דילמ'
היתה מבעטת כו'. ועלתה
בתיקו. בעי ר' אבא בר
ממל היתה מהלכת במקום
משולם ש' אפשר לה
[אלא] אם כן מנתות
[וביעטת] (וביעטת)
ההוא מהו. כיון דלא
אפשר לסגויי אלא אם כן
מנתות, אורחה הוא ורגל
ברשות הנוק נזק שלם
משלם. או דילמ' השתא
מיהלכת ביעוט נתון,
וצורות ניהו. ועלתה
בתיקו. וכל חצי שמעתא
דסלקא להו בתיקו, קיימ'
לן דממונא לקולא ולא
מפקינן. בעי ר' ירמיה מר'
וירא היתה מהלכת ברשות
הרבים והתחיה מהו. לקרן
מדמינן ליה וחייב לשלם
או דילמ' תולדה דרגל היא
הרבים ברשות הרבים
פטורה. אמ' ליה תולדה
דרגל היא. פשט ליה כרבא
דאמ' בריש פירקין קמא
צורות תולדה [דרגל] הן
ופטורה ברשות הרבים.
תוב בעא, הוהוה ברשות
הרבים והלך הצדור הוהוה
ברשות היחיד מהו. אמ'
ליה עקירה אין כאן הנחה
יש כאן. כלומ', במקום
הפקירה רשות הרבים היא
פטורה, וכיון שאין חייב
על העקירה בתנאה לא
אכפת לן היכא היא.
ואותוב עליה והדר ביה,
ואמ' ליה הדר בי, ש"מ.

ובהא קמיפלגי. תימיה מנליה דפליגי דלמא רמי בר יחזקאל
דנאיעד ואמרי די רב דנלא אייעד וי"ל דא"כ מאי קמ"ל
אמרי די רב ואין לתמוה היכי פליג אצרייתא דסתם אמרי די רב
משמיה דרב ורב תנא ופליג א"נ משום דלא מייתי די ר' חייא ור'
אושעיא לא מותצין מיניה תיובתאס:
ובי תימא ראשון להתזה. ואע"ג
דלא שייך לפרש הכי צרייתא
לקמן דמי עלה דנ"ל צרשות
הניזק אלז צרה"ר על הראשון פטור
ועל האחרון חייב ואי ראשון להמה
קך יכול להיות ראשון להמה או
צרשות הניזק או צרה"ר כמו שני
להמה מכל מקום מתניתין מלי
שפיר מיפסא הכי:

רב אשי ברבנן מוקי לה ובעי לה
הכי. הוה מלי למימר דלמ"ל
קאמר את"ל ללו ככחו דמי מתניתין
רצנן היא או סומכוס היא אלז
עדיפא ליה למיזעי ציש שני ואין
שני ונראה דבעיא דלעיל לא היתה
אלא אי מתניתין איירי בצורות כי
אורחיה או ע"י שני ותו לא והש"ס
הוסף מדעתו רצנן היא או סומכוס
היא ורב אשי מפרש דלמיזעי להו
אי יש שני לרביע או אין שני וכה"ג
איכא פ' המקבל (צ"מ דף ק"ב. ושם
ד"ה אומן) גבי צעיא דרב שש דקבלן
עוצר צלל תלין או אין עוצר שהוסף
הש"ס לומר אומן קונה בשצמח כלי
כו' ורב שש שאלו סתם ובהגחול קמא
(לקמן דף נ"ט. ושם ד"ה צלחת) מוכח
דמיירי צלחתא דלגרתא:
במקום שאי אפשר לה אלא
א"ב וכו'. אין לפרש
דאיירי צרה"ר ומיזעי ליה דלס
אורחיה פטור מידי דהוה ארגל מדלא
קאמר היתה מהלכת צרשות הרבים
כמו צנעא דנקמן ופ"ה עיקר:

אלז
ביעוט רביע נזק ויש שני י"א דלמא היתה מבעטת והזיקה בביעוטה או
צורות מחמת ביעוט חצי נזק ואין שני תיקו: בעי מיניה רבי אבא בר
ממל מרבי אמי ואמרי לה מרבי חייא בר אבא היתה מהלכת במקום שאי
אפשר לה אלא אם כן מנתות ובעטה והתחיה והזיקה מהו כיון דאי אפשר לה
אורחיה הוא או דלמא השתא מיהא מחמת ביעוט קמנתוה צורות תיקו:
בעא מיניה ר' ירמיה מר' זירא היתה מהלכת ברה"ר (ובעטה) והתחיה והזיקה
מהו לקרן מדמינן ליה וחייבת או דלמא תולדה דרגל הוא ופטורה אמר ליה
המסתברא תולדה דרגל הוא התחיה ברה"ר והזיקה ברה"ר מהו א"ל עקירה אין
כאן הנחה יש כאן איתביה היתה מהלכת בדרך והתחיה בין ברה"ר בין ברה"ר
חייב מאי לאו התחיה ברשות הרבים והזיקה ברה"ר לא התחיה ברה"ר והזיקה
ברה"ר והאמרת עקירה אין כאן הנחה יש כאן א"ל הדרי בי איתביה דרסה על
הכלי ושברתו ונפל השבר על כלי אחר ושברו על הראשון משלם נזק שלם
ועל האחרון משלם חצי נזק ותני עלה במה דברים אמורים ברשות
הניזק אבל ברה"ר על הראשון פטורה ועל האחרון חייבת מאי לאו התחיה
ברשות הרבים והזיקה ברשות הרבים לא התחיה ברשות הרבים והזיקה
ברה"ר והאמרת עקירה אין כאן הנחה יש כאן אמר ליה הדרי בי איני
והאמר

ובהא קמיפלגי מר סבר יש העדאה ומר סבר
אין העדאה לא בחד זמנא ובפלוגתא דסומכוס
ורבנן קמיפלגי והא משונה הוא דראית ביה
בורני בעי רב אשי יש שני לצורות לרביע
נזק או י"א שני לצורות לרביע נזק תפשוט
ליה מדרבא דבעי רבא יש העדאה לצורות
או אין העדאה לצורות מכלל דאין שני
דלמא רבא אם תמצוי לומר קאמר אם
תמצוי לומר אין שני יש העדאה או אין
העדאה תיקו (בעי רב אשי כח כחו לסומכוס
ככחו דמי או לא מי גמיר הלכה ומוקי לה
בכח כחו או דלמא לא גמיר הלכה כלל
תיקו: היתה מבעטת או שהיו צורות מנתות
מתחת רגליה ושברה את הכלים משלם חצי
נזק: איבעיא להו היכי קאמר היתה מבעטת
והזיקה בביעוטה או צורות כאורחיהו
משלם חצי נזק ורבנן היא או דלמא היתה
מבעטת והזיקה בביעוטה או צורות מחמת
ביעוט משלם חצי נזק הא כי אורחיה משלם
נזק שלם ומני סומכוס היא ת"ש מסיפא
דרסה על הכלי ושברתו ונפל השבר על כלי
אחר ושברו על הראשון משלם נזק שלם ועל
האחרון חצי נזק ואי סומכוס מי אית ליה חצי
נזק ובי תימא ראשון ראשון להתזה ושני שני
להתזה ושאיני ליה לסומכוס בין כחו לכח כחו
אלא הא דבעי רב אשי כח כחו לסומכוס
ככחו דמי או לא ככחו דמי תפשוט ליה
דלאו ככחו דמי רב אשי ברבנן מוקי לה
ובעי לה הכי היתה מבעטת והזיקה בביעוטה
או צורות כאורחיהו חצי נזק הא מחמת

ביעוט רביע נזק ויש שני י"א דלמא היתה מבעטת והזיקה בביעוטה או
צורות מחמת ביעוט חצי נזק ואין שני תיקו: בעי מיניה רבי אבא בר
ממל מרבי אמי ואמרי לה מרבי חייא בר אבא היתה מהלכת במקום שאי
אפשר לה אלא אם כן מנתות ובעטה והתחיה והזיקה מהו כיון דאי אפשר לה
אורחיה הוא או דלמא השתא מיהא מחמת ביעוט קמנתוה צורות תיקו:
בעא מיניה ר' ירמיה מר' זירא היתה מהלכת ברה"ר (ובעטה) והתחיה והזיקה
מהו לקרן מדמינן ליה וחייבת או דלמא תולדה דרגל הוא ופטורה אמר ליה
המסתברא תולדה דרגל הוא התחיה ברה"ר והזיקה ברה"ר מהו א"ל עקירה אין
כאן הנחה יש כאן איתביה היתה מהלכת בדרך והתחיה בין ברה"ר בין ברה"ר
חייב מאי לאו התחיה ברשות הרבים והזיקה ברה"ר לא התחיה ברה"ר והזיקה
ברה"ר והאמרת עקירה אין כאן הנחה יש כאן א"ל הדרי בי איתביה דרסה על
הכלי ושברתו ונפל השבר על כלי אחר ושברו על הראשון משלם נזק שלם
ועל האחרון משלם חצי נזק ותני עלה במה דברים אמורים ברשות
הניזק אבל ברה"ר על הראשון פטורה ועל האחרון חייבת מאי לאו התחיה
ברשות הרבים והזיקה ברשות הרבים לא התחיה ברשות הרבים והזיקה
ברה"ר והאמרת עקירה אין כאן הנחה יש כאן אמר ליה הדרי בי איני
והאמר

משונה הוא. המהרגול שאין דרכו לתקוע בכלי: **דשדו ציה צורני.**
שיש ורעים בכלי דאורחיה להכניס ראשו בתוכו ולאכול וכוין
דאורחיה לאכול אורחיה נמי לנעוק: **יש שני** לנעוק ורביע
נזק. לרצנן דפליגי אסומכוס ואמרי
היכא דשינה צהן כגון צעטה ברגלה
ומחמת ציעוט המיזה נזירות ושברה
כלים מי חשיב שני והוי כסת ומשלם
רביע נזק דהא אהעדאתן חצי נזק
הלכך תמותן רביע נזק: **או אין**
שני. לשלם רביע דלעולם חצי נזק
שאלן תמות והעדאה צהם דלא
אשכחן תס דמשלם צהי מפלגא:
מכלל דאין שני. דאי יש שני
לרביע הוי ח"נ להעדאתן ואמאי
אכטריכא לרצנא למיזעי ודאי אין
העדאה לשלם נזק שלם דהא
תמות רביע נזק והעדאה חצי נזק:
ומשני רב אשי **דלמא רבא אם סמאי**
לומר קאמר. ותרווייהו מספקי ליה
והכי קא מציעא ליה יש שני או
אין שני ואם תמלי לומר אין שני
והוא היא דא תמותו יש העדאה לתמות
זו או אין העדאה: **מי גמיר הלכה.**
למשה מסיני דחצי נזק נזירות
ומוקים לה צמח כחו או לא גמיר:
והזיקה צנעוטה. צלל צורות
ותולדה דקרן היא: **ס"ט.** דקמני
סיפא דמתני': **דרסה על הכלים**
כו'. מדחייב לנזירות חצי נזק ש"מ
מתני' לאו סומכוס היא: **ראשון**
להסו. אותו כלי שנשבר מחמת
התזת שברי כלים שדרסה עליו קרי
לראשון ואע"ג לנזירות יניחו משלם
נזק שלם דסומכוס היא: **אחרון**
אחרון להסו. כגון שמאותו כלי
שנשבר ע"י נזירות המיזו שצריס
ושברו כלי שלישי דהוי כח כמו
ומש"ה משלם חצי נזק: **פפשוט.**
צעיא דרב אשי: **רב אשי כרצנן**
מוקי לה. דכ צעיא דבעי רב אשי
לעיל יש שני לנזירות או אין שני
אהא מתניתין צעי לה והכי קצעי
היתה מבעטת כו': **היסה מהלכת.**
צחצר הניזק מללה נזירות וא"ל
שלם מהא מנתות כו': **אורחיה**
הוא. ונזירות דלמלא הוא ומשלם
ח"נ: **או דלמא ספסא מיהא**
מחמת ציעוט הוא. וא"ת יש שני
לנזירות לרביע נזק הא רביע נזק
משלמת: לישנא אחרניא **אורחיה**
הוא. ונזירות יניחו ותולדה דרגל
אפילו אייעד צנעוט והמזה הא לא
משלם אלז חצי נזק דהא צללו הכי
הוא מנתות או דלמא מחמת ציעוט
אמי ואם הועדה צק משלמת נזק
שלם דכיון דמשונה הוא הוי מולדה
דקרן. **מפי המורה** אלז הראשון
עיקר: **לקרן מדמינן ליה.** הואיל
(וביעטה) וחייבת ח"נ כי קרן: **או**

דלמא. כל נזירות כי אורחיהו מולדה דרגל יניחו ופטור צרה"ר: **הפיוס צרה"ר.** כי אורחיה והלכו נזירות צרשות הניזק
ושברו כלים: **הנחה יש כאן.** צממיה. כלומר פטור הואיל ועקירה הוא במקום פטור: **והזיקה צרה"ר.** חייבת. אי אמרת צלמא
נזירות כי אורחיהו לקרן מדמינן להו לחייב צרה"ר כי קרן דהא דמי לקרן דמשלמת חצי נזק כי קרן ואע"ג דקרן משונה הוא
ונזירות אורחיה הוא הלכך צרשות הרבים חייבת חצי נזק אלז לדידך דאמרת כל נזירות כי אורחיה לרגל מדמינן להו משום דהוי מולדה
דרגל ואע"ג דהתם נזק שלם ונזירות חצי נזק אמאי תני צרה"ר חייב: **על הראשון פטור.** דרגל הוי ועל האחרון חייב מלי לאו כו':
והא"ר

- (א) [לעיל ח"א ט"ז ר"מ מ"ג]
(ב) [לעיל ח"א ט"ז ר"מ מ"ג]
(ג) [לעיל ח"א ט"ז ר"מ מ"ג]
(ד) [לעיל ח"א ט"ז ר"מ מ"ג]
(ה) [לעיל ח"א ט"ז ר"מ מ"ג]

רבינו חננאל
ודחיקן, לא בחדא זימנא
וכו', והא משונה היא,
(דשדו) [דרשדן] ביה בורני
פ"י כגון שהיו ורענין
בכלי, והכניס העוף ראשו
בתוכו ואכל,
משונה אלא כן דרבו. בעי
רב אשי, צורות כי
אורחיהו הא קיימ' לן
היל' חצי נזק. יש שינוי
בצורות ואם ישנה לא
יתחייב אלא חצי שלחצי
הנזק שהוא רביע לכל
הנזק, או אין שינוי.
יתחייב אלא חצי שלחצי
הנזק שהוא רביע לכל
הנזק, או אין שינוי.
ועלתה בתיקו. וכן בעא
עוד רב אשי כח כחו
לסומכוס דאמ' צורות
נזק שלם מוקי לה בכחו
והא דגמירא לן היל'
צורות חצי נזק גם הוא
גמיר היל' דא מוקי לה
בכח כחו או דילמ'
גמיר היל', ועלתה גם זו
בתיקו. פ"י כח כחו, כגון
שהיה פרה מהלכת ונתזה
צדור מתחת רגליה ושברה
כלים, זה כחה. אבל אם
נתו עוד שבר מן הכלי
ונפל על כלי אחר ושברו,
זו היא כח כחה. פ"י:
היתה מבעטת או שהיו
צורות כו'. איבעיא להו
מתני' היכי פירושא, היתה
מבעטת והזיקה בביעוטה
הזיקה ותולדה דקרן.
וצורות כי אורחיהו,
ובתרויהו חצי נזק ורבנן
היא, או דילמ' חצי נזק
מבעטת והזיקה בביעוטה
שהיו תולדה דקרן, איני
צורות בביעוטה חצי נזק.
הא צורות כי אורחיהו
צורות כו'. ומתני' (רבנן)
[סומכוס] היא. ת"ש
מסיפא דמתני', דרסה על
כלי ושברתו ונפל על כלי
אחר ושברו, על הראשון
משלם נזק שלם ועל
האחרון חצי נזק. ואי
סומכוס, מי אית ליה חצי
נזק. פ"י דרסה על כלי
ושברתו, לן רגל
ברשות הניזק נזק שלם.
אבל אם נתו מכה דריסה
השבר ההוא ונפל על כלי
אחר ושברו, דהיינו
צורות כי אורחיהו, חצי
נזק. ש"מ מתני' רבנן היא,
דלסומכוס לית ליה חצי
נזק. וכי תימ' הא דתני
דרסה, לאו דרסה על כלי
ממש אלא דרסה על אבן
והלכה ונפלה האבן מכה
דריסה על כלי ושברתו,
ועוד נתו שבר מן הכלי
בעת שבורתו ונפל על כלי
אחר ושברו, שנמצא מכה
הראשון ושבר מכה
ולפיכך משלם נזק שלם
ושיני מכה כחה לפיכך חצי
נזק. אלא הא דבעא רב
אשי כו'. ואמרי רב אשי
ברבנן מוקי לה ובעי לה
הכי, היתה מבעטת והזיקה
בביעוטה וצורות כי
אורחיהו, בתרויהו חצי
נזק. הא צורות מחמת